

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petifvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Slov. kršč. socialna zveza za Štajersko in Zveza slov. mladeničev

imata v nedeljo, dne 22. nov. t. l. predpoldan ob 1/2 11. uri

OBČNI ZBOR

v Celju v prostorih „Pri belem volu“.

Društva, zveze, možje, mladeniči, udeležite se zagotovo zbora in agitirajte za mnogoštevilno udeležbo!

NB. Opozorjamo, da se začne zbor ob 1/2 11., torej pol ure prej kakor je naznačeno na letakih in lepakih.

Ljudsko zavarovanje.

Vlada je že dolgo nameravala izdati zakonski načrt zavarovanja za onemoglost in starost, toda samo za delavce. Vendar so kmečki poslanci, med njimi tudi naši slovenski, pritiskali tako krepko na vlado, da se je odločila raztegniti zavarovanje tudi na kmete in obrtnike. Sedaj je predložila vlada poslancem načrt, v katerega so sprejeti tudi kmetje in obrtniki.

Ko se snide zopet državni zbor, se bo gotovo kmalu začelo posvetovanje o vladinem zavarovalnem načrtu, najprej v odseku, potem pa v zbornici. V načrtu je povedala vlada, kako si ona misli in želi zavarovanje, po poslancih pa mora ljudstvo povedati svoje mnenje in svoje želje. Za to pa priobčujemo najvažnejše točke iz vladnega načrta, da se naši kmečki čitatelji seznanijo z njim.

1. Za starost se bodo morali zavarovati tudi vsi kmetje in obrtniki, katerih letni dohodek ne znaša nad 2400 K, torej vsi tisti, kateri ne plačujejo nobenega dohodninskega davka, in tisti, kateri ga plačujejo samo od 2400 K. Izvzeti so posestniki in obrtniki, ki imajo redno več nego po dva posla ali pomočnika. Med posle se ne štejejo člani domače družine. Potemtakem pride na Slovenskem velika večina kmetov in obrtnikov do zavarovanja. Zavarovati se morajo tudi

vsil nad 16letni posli in poljski ter gozdni delavci, pa tudi vsi nad 16 let stari domači, ki delajo doma.

2. Preskrbnina se prične vleči s končanem 65. letom in se dobiva do smrti. Izračuna se tako-le: država da za vsakega zavarovanca 90 kron na leto; od tega, kar je sam plačal, dobi petkrat toliko vsako leto, kolikor je povprek plačeval na leto; vrh tega pa še dve desetini od vse svote, kar je je plačal skozi vsa leta. Denimo, da je kdo plačeval od 16. do 65. l. vsak mesec po eno krono; potem bo dobival 90 kron in (5krat 12 kron = 60 kron) in (dve desetinki od 49 krat 12 K = 117.6); torej skupaj 90 in 60 in 117 = 267 kron. Poglavitna reč je ta, da bo država tudi za kmete in obrtnike dajala po 90 kron iz državne blagajne.

3. Kmetje in obrtniki bodo morali plačevati po 1 krono na mesec; če pa nimajo nad 480 K letnih dohodkov, pa po 50 v na mesec. Za člane domače rodbine, če nimajo stalne plače, bo znašal prispevek tudi po 50 v na mesec. Za posle in poljedelske ter gozdne delavce se bo plačevalo z ozirom na njihovo letno plačo, v katero se bo vštela tudi vrednost hrane in stanovanja, če ga dobivajo. Do 240 K letne plače bo znašal prispevek 50 v, do 480 K 1 K in do 720 K 1.50 K na mesec. Za kmete in obrtnike bodo imeli deželni zbori pravico skleniti tudi večje svote na mesec, da se jim tako letna preskrbnina zviša. Če bi n. pr. plačevali po 2.50 K na mesec, bi po 40. letih vlekli po 480 K na leto. Plačevanje se bo moralo urediti tako, da bo čim najbolj priprosto. Najprimernejše se nam zdi, da se vplačevanje izvrši po markah. Kdor je dolžan plačati, kupi marke in jih napopa na papir, ki je za to določen, pa ga pošlje zavarovalnici. Za posle in delavce bo moral plačevati polovico gospodar. Breme, ki ga naloži nova postava, je za marsikoga veliko, toda pomisliti moramo, da odpade občinam skrb za reveže, da brez dvojbe na kmetih vsled tega zavarovanja posli in delavci ne bodo tako silili v mesta in da bo mirnejše gledal vsak zavarovanec na svoja stara leta.

4. Vsak kmet in obrtnik bo moral vsaj 4 leta plačevati zavarovalnino, da bo vlekkel preskrbnino. Ko se postava sklene, se bodo morali vsi, ki še niso nad 60 let stari, zavarovati. Posel in delavec bo moral pa plačevati vsaj 30 let, da bo deležen preskrbnine. Za začetek je pa v postavi izjema: Tisti, kateri

se bodo zavarovali tekom enega leta, ko bo postava sklenjena, bodo tudi že po preteku štirih let (200 tednov), v katerih bodo plačevali zavarovalnino, dobili pravico do preskrbnine. Potemtakem bodo vsi pod 60 let stari delavci in posli ob začetku postave deležni njenih dobrot.

5. Ko zavarovanec, kmet ali obrtnik, ki je plačeval po 1 K na mesec, četudi že vživa preskrbnino, umrje, dobi njegova žena 150 K; vsak otrok pod 16. leti pa 75 K.

6. Dekle, ki je doma delala, in bila od 16. leta zavarovana, lahko, ko se omoži, še naprej plačuje zavarovalnino. Če pa neče, se ji, ako je bila vsaj 4 leta zavarovana, povrne polovica za njo vplačanih zneskov.

7. Zavarovanec, ki gre na tuje (n. pr. v Ameriko), ne izgubi svojih pravic, če se zgleda tako, kakor bo predpisano. Če ostane trajno v tujini, in ima pravico do preskrbnine, se mu izplača enkrat za vselej trojna preskrbnina.

8. Zavarovanje za starost bodo vodili posebni okrajni zastopi in deželni zastopi za socialno zavarovanje, in državna blagajna za starostno zavarovanje. V vseh teh zastopih bodo imeli tudi kmetje in obrtniki svoje zastopnike. Za upravo bo dajala država po dva milijona kron na leto.

Tako govori vlada! Sedaj naj pove tudi ljudstvo svoje mnenje, ter je naznani poslancem, da bo zavarovanje prineslo tudi kmečkemu ljudstvu one dobrote, ki so mu potrebne na stare dni in v času onemoglosti!

Skupščina spodnještajerskih zadrug v Celju.

Pododbor Zadrugne zveze v Mariboru je sklical na dan 12. t. m. skupščino spodnještajerskih zadrug v Celju, katere se je udeležilo okrog 100 zastopnikov zadrug iz Spodnjega Štajerskega.

Ta sijajna udeležba zadrugarjev, večinoma kmetov iz Spodnjega Štajerskega, je najboljši odgovor na vse nesramne napade liberalcev na našo organizacijo in naše zadrugarje, ker kaže, da ljudstvo razume naše delo in ve isto tudi ceniti. Iz obširnega poročila, katero prinašamo v „Gospodarskih Novicah“,

PODLISTEK.

Vesela zgodbia iz nekega kraja.

K nam je prišel pred nekaj časom mlad zdravnik vsega zdravilstva. Ime mu je bilo Knez. Ni preteklo niti teden, a on je že imel dovolj dela, dovolj pacientov. Bile so to posebno mlade gospodične, katere je komaj utegnil obiskavati. Komaj je obiskal gospoda ravnatelja Jelena, katerega hčerka je, odkar je prišel k nam mladi zdravnik, imela strašen glavobol, je že hitel h gospodični mesarja Zajca, katero je vratna bolezen mučila, od tod pa k lesotrtzu Pirnatu, katerega hčerki so boleli beli zobeki. Kratko: gospod Knez je imel dovolj dela.

A ne samo mlade, temveč tudi starejše gospodične, ki so že pred leti obhajale (seveda na tihem) 25letnico svojega rojstva, so začele nenavadno bolehati. Največkrat je moral priti k ravnateljevim in mesarjevim, čeravno mu to ni neslo velikega dobička.

Rodbini gospoda ravnatelja in mesarjeva ste stanovali v obližju. Nekega jutra je stala „slučajno“ soproga gospoda ravnatelja pri oknu in videla, kako hiti gospod zdravnik Knez k mesarjevim.

„Spet je nekaj tej mesarjevi Mari! Menda si mesarjevi mislijo, da nihče ne ve, zakaj vabijo gospoda Kneza v hišo!“, je rekla gospa Jelen in obrniviši se k prihajajoči hčerki, reče:

„Rozika, ali te ne boli več vrat? Kaj pa tvoja glava?“

„Oh, danes me boli hujše kakor včeraj“, odgovorila je z jokajočim glasom Rozika, ter se je prišla z obema rokama za glavo.

„Srček moj, zakaj pa to nisi že prej rekla?“, je rekla gospa Jelen, pomilovajoč jo. „Saj bi bil zdravnik že zdavnaj lahko tukaj! Pri mesarjevih ga tako ni treba!“

In komaj to izreče, hiti v kuhinjo ter naroči dekli, naj nemudoma gre po zdravnika.

Dekla pusti vse in hiti v stanovanje po gospoda Kneza. Ker pa ga ni našla doma, se vrne in poroča, da ga ni doma.

„Hiti k mesarjevim, morda so si ga tam pridržali!“, velela je gospa dekli, ki je odhitela k mesarjevim.

„Saj gospodična ne bo umrla“, je osorno rekla „gospa Zajc, ko je slišala, po kaj je prišla dekla. „Recite milostljivi gospej, da gospod zdravnik ne more prej priti, dokler ne opravi vse pri nas!“

Dekla poljubi gospej Zajc roko in odide. Ko je prišla domu, je povedala, kar je pri mesarjevih slišala.

„Glejte no!“, je vzkliknila gospa Jelen, „kako ta mesarica zna lepo govoriti! Da ne bo naša Rozika umrla! In njena Mara bo — ne?! In ko bi tudi umrla, gospod zdravnik ne bo solzice za njo potočil! Našo Roziko boli glava, da bi lahko razpočila, pa naj čaka?“

Po teh besedah je začela gospodična Rozika še bolj ihteti, da potrdi materine besede, ki ji je hitro priporočala, naj se vleže v posteljico.

„Bomo že videli, kdo je bolj bolan, ali mesarjeva Mara ali ti!“, nadaljevala je gospa Jelen, odstillajoč razvajeni hčerki posteljo, v katero se je ta hitro podala.

„Mama, kaj pa, ko bi Mari vendar bilo bolj hudo kakor meni?“ je polglasno rekla hčerka materi.

„Imaš skoro prav, ljubo dete!“, odgovori po kratkem premišljevanju gospa Jelen, „a temu lahko pomagamo. To-le zavzuj, da oblediš in bo!“

Hčerka stori, kakor ji je mati svetovala in zavzije neki prašek. Posledice so se hitro prikazale. Namišljen glavobol in vratna bolezen sta izginila, za to pa, je začel resnični železni krč prijemat.

Kmalu nato pride zdravnik, predpiše Roziki železne kapljice in odide, čeravno si je gospa na vso moč prizadevala, da bi ga še pridržala za nekaj časa pri Roziki.

S tem še ni bilo vse skončano.

Ko je prišel gospod ravnatelj domov, mu je gospa potožila, kako razžaljivo je mesarica o njuni hčerki govorila. Gospod Jelen, ki ni bil mesarjev poseben prijatelj, je nevoljno zmajal z glavo ter obljubil, da bo mu že zvečer povedal, kar mu gre.

In zgodilo se je.

Zvečer je že mesar za mizo sedel, čakajoč na „partijo“, ko pride gospod ravnatelj. Beseda je dala besedo in oba gospoda sta se pošteno sprla. Četrta ura sta se že prepirala, ko je gospod ravnatelj ves razburjen vzkliknil:

„Vaša Mara je prav za prav za to bolna, da bi mogli na ta način zdravnik privabiti v hišo, razumete? A če si mislite, da si jo bo zdravnik vzel, se strašno motite, ljubi gospod Zajc!“

„In vašo Roziko si bo vzel, ne? Boste še čakali, gospod Jelen!“, je porogljivo rekel mesar.

V tem se odprejo vrata in v sobo stopi zdravnik Knez, ki je konec prepira za vrati slišal in zdaj rekel:

„Ne razvnamajta se, gospoda! V tej reči odločim sam, če dovolita. Poslušajta torej! Obe dve gospodični mi ugajata, a vzel si ne bom nobene za ženo, in sicer: 1. zato ne, da nobenega izmed vaju ne razžalim, 2. za to ne, ker nočem imeti soproge, ki je vedno bolna!“

In mirna je bila Bosna.

Gospod Jelen je vzel klobuk ter se priporočil in kmalu za njim gospod Zajc.

Od tistega dne ste obe gospodični zdravi in gospod Knez ima sicer dva pacijenta manj, a nesrečnega se radi tega ne čuti.

je razvidno, da je naša organizacija, ki šteje že 83 članic, najmočnejša zadružna organizacija na Spodnjem Stajerskem, razvidno je pa tudi naše delo, ker se je število zadrug od leta 1906 naprej več kakor potrojilo.

V pododbor so se volili gospodje: dr. Korošec, dr. Verstovšek, Ivan Gorišek, dr. Hohnjec, Jože Ozmeč, dr. Povalej, M. Matek, dr. Jerovšek in dr. Benkovič. Ustanovil se je skupni zadružni fond, v katerega bodo vse zadruge prispevale znesek, ki tvori 5% čistega dobička zadrug. Namen tega fonda je pospeševanje zadružništva, vzlasti onih zadružnih vrst, katere potrebujejo več kapitala.

Pri posameznih točkah dnevnega reda se je vnela živahna debata in obravnavale zelo važne gospodarske zadeve kakor naše stališče napram kmetijski družbi in kmetijskim podružnicam, razpravljale se je o nakupovalnih in prodajalnih zadrugah, nalaaganju pupularno varnega denarja, zadružni banki, zadružni soli v Ljubljani, blagovnem prometu, zavarovalnici za ogenj itd. Predsednik Zadružne zveze v Ljubljani, gospod dr. Krek je opetovano posegel v debato in dal marsikatera zelo važna navodila.

Na to se je vršil kratek poučni tečaj, v katerem so se razpravljale najvažnejše določbe glede načelstva in nadzorstva, sej in revizij. Nadrevizor VI. Pušenjak je omenjal marsikatero pri revizijah najdene napake, in pozival vse zadruge, da naj delujejo na to, da bo poslovanje v zadrugah vzorno.

Zborovanje je trajalo približno pet ur in se moralo pohvalno omeniti, da so zborovalci z napeto pozornostjo sledili posameznim točkam dnevnega reda.

Lepo uspelo zborovanje in dosedanj uspehi so nam porok, da bode naša organizacija, katera že sedaj šteje toliko vnetih in nesebično delujočih zadružnih delavcev, izvedla tudi ostale točke svojega gospodarskega programa in tako povzdignila gospodarsko blagostanje kmečkega ljudstva.

Za pravice slovenščine.

Stev. 131 celjske „Domovine“ nas dolži obrekovanja „najuglednejših“ članov Narodne stranke. Dotični uvodnik v „Slovenskem Gospodarju“ navaja samodejstva in niti dr. Kukovec niti dr. Stiker si ne upata teh dejstev utajiti. Kar se tiče dr. Stikerja, ki je kot zastopnik slovenske stranke pri popolnoma slovenski razpravi edini nemški govoril, ga zagotovo, da ga prosimo takoj odpustjenja, če bo enkrat dr. Jabornegg kot zastopnik dr. Hrašovčeve pisarne za borbih 10 ali 15 kronic pri sicer popolnoma nemški obravnavi slovenski plediral (govoril).

Dr. Stiker lahko smatra različne bralce in bravke „Domovine“ za tako naivne, da mu bodo verjeli, da ni mogel slovenski pledirati, ker mu je dr. Jabornegg izročil nemško informacijo, ali ker si je mislil, da se je kmet (!) kozjanskega (!) okraja nemški zagovarjal. Dr. Stikerjeva dolžnost je bila, si prej dotični akt pogledati. Sicer je pa tudi lahko iz slovenskega referata posnel, v katerem jeziku se je kmet zagovarjal. Mi si ne damo peska v oči nasuti. Nadalje se sklicuje „Domovina“ na splošno prakso slovenskih liberalnih odvetnikov. „Domovini“ povemo enkrat za vselej, da odklanjamo z vso odločnostjo sklicevanje na prakso celjskih slovenskih liberalnih odvetnikov kakor njih pomagačev. Pribijemo še enkrat, da je dr. Stiker brez potrebe zapostavljal svoj materni jezik.

Tudi dr. Kukovec ne tají dejstev, katere mu „Slovenski Gospodar“ očita. Izgovarja se s tem, da zna zatoženece Segh edino nemški in da so tudi priče — duhovniki — nemški izpovedale. Priče so res, seveda docela po nepotrebnem, nemški izpovedale. Dr. Kukovec je hitro zapazil pezdír v očesu svojega bližnjega, le bruna v lastnem ne vidi. A da priče nemški govore nasproti obtožencu, ki zna le nemški, je umljivo, saj bi se moral sicer tolmač rabiti. Zagovornikov govor pa je namenjen sodnikom in ne obtožencu, kakor misli dr. Kukovec.

Iz tega sledi, da bi se morali slovenski odvetniki-zagovorniki dosledno posluževati slovenskega jezika brez ozira na to, če je zatoženec Slovenec ali Nemec, in sicer zato, ker tudi nemški odvetniki brez ozira na zatožencevo narodnost izključno nemški pledirajo. Dosti žalostno pa je, da moramo še le mi na to opozoriti najuglednejše člane Narodne stranke, najboljše izmed najboljših.

Tudi dr. Kukovec hočemo takoj odpustjenja prositi, če nam navede le eden slučaj, da je nemški odvetnik za slovenskega klijenta slovenski plediral. Naravnost klaverno pa je dr. Kukovec zagovor v zadevi nemškega zapisnika pri okrajnem sodišču. Zakaj ni dr. Kukovec še tega povedal, da mu je dr. Hočevnar oči zavezal, ko je nemški zapisnik podpisal. Tudi tukaj ga hočemo prositi odpustjenja, če nam pojasni, zakaj je zapisnik z Likarjem slovenski spisani, s Kukovcem pa nemški. Odgovor: Zato, ker je dr. Kukovec nemški izpovedal, in le to smo trdili.

Danes še pristavimo, da je to nepotrebnost zapostavljanje materinega jezika. Z vso odločnostjo pa zavračamo trditev, da je častikraja pri klerikalcih na dnevnem redu. Mi smo gola dejstva navedli. Da tiista niso dotičnima gospodoma prijetna, je razumno, a časti nismo nobenemu kraddi. Klerikalci so vzvišeni nad marsikaterim, ki jih zaničuje. Kajti njim ni narodnost molzna krava, oni ne identificirajo žepa z rodo ljubjem.

To je naša zadnja beseda o tej zadevi. Dr. Kukovec in dr. Stiker bi bila najbolje storila, ko bi bila

lepo molčala in kes obudila s trdnim sklepom se poljšjati.

Politični ogled.

— **Novi ministri.** Toliko src je vneto koprnelo po ministrskih časteh! A vsa upanja so padla v vodo. Cehi in Nemci se niso mogli sporazumeti zaradi skupnega postopanja, in vsled tega tudi ni prišlo do skupnega ministrstva, v katerem bi sedeli zastopniki državnozbornskih strank. Baron Bienerth je vsled tega bil primoran sestaviti ministrstvo iz samih uradnikov. Le ministri rojaki so vzeti iz poslanskih vrst. Razven ministra za notranje zadeve in za domobranstvo ter ministrov rojakov so vsi drugi tudi samo vodje ministrstev, torej napol-ministri. Dva ministra (sedaj za notranje zadeve in domobranstvo) morata biti v vsakem ministrstvu, ker potrebujejo ministrski sklepi podpisa dveh ministrov, da so veljavni. Ministrski predsednik Bienerth je sestavil svoj kabinet tako-le: minister za notranje zadeve baron Haerdtl; domobranstvo fml. Georgi; poljedelstvo sekcijski šef Pop (Ceh); javna dela sekcijski šef prof Wickenburg (Nemec); naučno ministrstvo vitez Kanera (Ceh); finance Jorkaš-Koch (Poljak); železnice vitez Forster (Nemec); trgovino dr. Mataja (Nemec); justico vitez Holzknacht (Nemec); minister rojak za Poljake vitez Abrahamovič, za Čehe Moravan dr. Začek, za Nemce češki poslanec dr. Schreiner. Nemški minister rojak dr. Schreiner je namreč rodom Ceh, za to tudi nemški listi o njem poročajo kratko: rojen na Češkem. Kot dijak je bil hud češki petelin ter hodil vedno v surki (češki narodni obleki). Pozneje pa je prestopil k Nemcem. V državnem zboru mu Cehi velikokrat očitajo nezvestobo do češkega naroda in dr. Schreiner osramočen utihne.

— **Začasno ministrstvo.** Sestavljeno uradniško ministrstvo se samo nazivlje, da je le začasno. Kakor hitro se Nemci in Cehi toliko sporazumejo, da bodo lahko skupaj vlekli državni voz, pa se bo sestavilo ministrstvo iz udov državnega zbora. Baron Bienerth je bil v dosedanjem Beckovem ministrstvu minister za notranje zadeve. Rodom je Nemec, njegova žena je Hrvatca, mišljenja je krščanskosocialnega. Novi minister za notranje zadeve baron Haerdtl je strokovnjak v volilopravnih vprašanjih ter je ustvaril predlog za državnozbornsko splošno in enako volilno pravico in ga v odseku tudi ponovno zagovarjal. Po našem mnenju uradniško ministrstvo ne bo dolgo trajalo. Njegova usoda je v nemških rokah. Nemško-liberalne stranke imajo v svoji sredini moče, ki si silno želijo ministrskih stolov. Ti bodo delali na to, da pridejo kmalu do svojih ciljev. Na drugi strani pa je znano, da bi nemškimi krščanskim socialcem ne bilo neljubo, ako se ne sestavi novo parlamentarno ministrstvo, kajti potem se mora kmalu razpustiti državni zbor. Po sijajnih uspehih pri deželni volitvah na Nižje-Avstrijskem upajo namreč krščanski socialci tudi pri volitvah za državni zbor napredovati ter si zasigurati najmanj do 120 mandatov. Tudi na Češkem bi baje krščanski socialci dobili nekatere mandate ter s tem postali stranka, ki ima odločevati tudi o češko-nemških spornih vprašanjih.

— **Slovenska vzajemnost** se je zopet lepo pokazala pri zadnji ministrski krizi. O Poljakih ne govorimo. Ampak naši poslanci so šli v vseh važnih narodnih vprašanjih čez drn in strn za Cehi. To je bilo tako samoumevno, da so druge stranke in ministri pri glasovanju že kar v naprej računili, da Slovenci glasujejo s Cehi. V naši javnosti se veliko govori, naj bi Slovenci dobili v ministrstvu svojega zastopnika. To vedo tudi Cehi. Ako bi Cehi povedali, da ne gredo v koalicio in v kabinet brez Slovencev in Hrvatov, bi se njihovi in s tem tudi slovenski Cehi ustreglo. Toda v celi krizi nismo slišali, da bi Cehi stavili tako zahtevo. Politiko združenih Cehov vodi sedaj liberalcec dr. Kramar. Tudi katoliško-narodni češki poslanci so bili v tej zvezi. Ker je sedaj postalo mesto podpredsednika v državnih zbornici prosto, — zavzel ga je novoimenovani češki minister rojak dr. Začek, — za to so zahtevali katoliško-narodni poslanci to mesto za se. Toda v tem trenutku se je skujal dr. Kramar. Dokler so mu delali katoliški poslanci tlako, jih je rad videl, ko zahtevajo tudi svoje deleže, so mu manj vredni. Da slovenska vzajemnost pri takih čeških voditeljih ni dobro shranjena, je pač jasno.

— **Dr. Susteršič za združenje.** Na shodu zapupnikov Slovenske ljudske stranke dne 16. t. m. je vodja stranke dr. Susteršič prosil svojo stranko dovoljenja, da sme v državnem zboru izvršiti zblizanje Slovenskega in Hrvatskega kluba, v katerem zadnjem sedijo tudi slovenski liberalci. Stranka mu je to dovolila pod pogojem, da njeni poslanci v polnem obsegu varujejo načela stranke in svobodno izvrševanje njenega programa. Dr. Susteršič je razložil, zakaj se klubi niso združili ob začetku državnozbornskega zasedanja ter potem dejal:

„Od tistih mal pa se je marsikaj spremenilo. Naša (kranjska) liberalna stranka je opustila brezupni boj zoper deželnozbornsko volilno reformo. Priznala je lojalno, da gre S. L. S. večina v našem deželnem zboru. Tudi protiverska gonja v glavnem glasilu naše (kranjske) liberalne stranke je v zadnjem času ponehala. To je že nekaj!“

Pri nas na Stajerskem se razvijajo razmere ravno nasprotno. Liberalna dohtarsko- učiteljska

stranka zadnji čas z lažmi in obrekovanjem postruje boj med slovenskima strankama. Protiverska gonja je v naših liberalnih listih bolj nesramna in besna kakor je bila sploh kedaj v „Slov. Narodu.“ Grd oseben boj je pri liberalni stranki edini način bojevanja. Iz tega je razvidno, da naša liberalna stranka noče združenja, noče približanja, vsaj poštenega in trajnega ne! Posledice tega mora torej sama nositi!

— **V naši javnosti** je obudil sledeči dogodek veliko pozornost. Dr. Susteršič je izjavil nasproti Bienerthu, da ne more glede stališča kluba napram vladi nič določnega povedati, ker se bode po njegovem mnenju to stališče določilo v sporazumu Slovenskega kluba in Zveze južnih Slovanov. Nasprotno pa je dal Ploj razglasiti v časnikih izjavo, ki se glasi kakor odpoved na dr. Susteršiča, da bo klub južnih Slovanov nasproti vladi zastopal politiko proste roke in vzdrževal (samo?) prijateljske razmere z ostalimi slovenskimi strankami. Vkljub uljudni izjavi dr. Susteršiča so liberalci in Hrvatje že določili svojo taktiko, ne da bi počakali na zblizanje s Slovenskim klubom. Nam se zdi, da se je v nasprotnih vrstah našel zopet star intrigant, ki bo podiral in rušil vse, kar bo hotel postaviti dr. Susteršič. Imena tega zahrbtnega politika še danes ne imenujemo.

— **Združenje klubov.** V Reki ni se na poziv dr. Susteršiča moralo vršiti skupaj posvetovanje slovenskega in hrvatskega kluba zaradi združenja. Toda prišle so zapreke, pri katerih nam, zvest v starem nasprotnstvu proti dr. Susteršiču, dr. Ploj svoje roke zaveca, in shod se ni mogel vršiti. Toda prizadevanja dr. Susteršiča se bo gotovo posrečilo, da se začnejo kmalu vsaj posvetovanja.

— **Skrb za mladino.** Vlada je državnemu zboru predložila načrt o vzgoji in oskrbi mladine. Zanimarjen otrok naj se ne pošlje najprvo v zapor in potem šele v vzgojni zavod. Kazenski sodnik bode odločeval, kaj je potrebneje za mladega izprijenca, kazen v zaporu ali izboljševalnici. Zavodi v varstvo osirotelih in zanemarjenih otrok bodo pod državnim nadzorstvom. Stroške bodo nosili v prvi vrsti stariši, dalje dežele in država. Deželni zbori pa bodo mogli zakonito določiti, koliko naj prispevajo občine. Zanimarjenih in zapuščenih otrok je okroglo 11.500. Ako bi znašali stroški za osebo 400 kron, bilo bi skupnih stroškov nekaj nad 4 milijone na leto. Država bi prispevala okoli 1.400.000 K, drugo pa dežele, občine in dobrotniki.

— **Državni zbor** se snide dne 26. nov. ob 11. uri predpoldan. Na dnevnem redu poslanske zbornice je tretje čitanje radi visokosti zneskov, ki so za kazenskopravno presodbo kakega čina merodajni; volitev 4 podpredsednikov; volitev 4 zapisnikarjev itd. Isti dan ima tudi gosposka zbornica sejo.

— **Vojska ali mir na Balkanu?** V dobro poučenih krogih se govori, da se bo v najkrajšem času odločilo, ali bo na Balkanu vojska ali mir. Potrpežljivost Avstrije proti Srbiji je izčrpana. Srbija zagotavlja na eni strani mir, na drugi strani pa pridno oborožuje. Avstrija bo storila potrebne korake na meji in zahtevala odločno od Srbije, da javi, ali hoče oboroževanje ustaviti, ali še dalje oboroževati. Radi odločnega nastopa Avstrije se pričakuje v najkrajšem času odločitev.

— **Turčija se oborožuje.** Popravlja trdnjave ob Örnem morju, nakupuje kobje, naročuje karabince, topove, municije itd. Oboroževanje je baje naperjeno proti Bolgariji za slučaj, da se pogajanja razbijejo.

Mala politična naznanila.

Dne 12. novembra: Vlada je predložila državnemu zboru predlogo o aneksiji Bosne in Hercegovine. — V Hammu na Vestfalskem (v Nemčiji) se je dogodila v rudniku eksplozija. Nad 360 delavcev je mrtvih. — Za kandidata v kranjski deželni zbor so zaupniki radovljiškega, kranjskogorskega in tržiškega sodnega okraja proglasili č. gospoda župnika Iv. Pibra iz Bohinjske Bistrice.

Dne 13. novembra: Vlada predloži državnemu zboru predlogo, v kateri zahteva 600.000.000 K za vodne zgradbe na Češkem in v Galiciji. — Med avstrijsko in ogrsko vlado je nastal radi jubilejskega križca civilnim in državnim uslužbencem spor. Civilni uradniki zato 2. decembra ne dobe križca.

Dne 14. novembra: V ogrsko-hrvaškem državnem zboru je nastal odpor proti jubilejnemu križcu. V večerajšnji seji je grajal poslanec Babocsay, da je podpisal ministrski predsednik Wekerle vladarjevo pismo glede na jubilejni križec, češ, da mažarski narod nima poviča, da slavi jubilej avstrijskega cesarja. — Na Francoskem se bije v zbornici hud boj za odpravo smrtne kazni. — Naš cesar je po posebnem odposlaništvu čestital papežu Piju X. ob njegovem jubileju.

Dne 15. novembra: Ogrski trgovinski minister Košut je železničarjem prepovedal čitati hrvaške politične liste. — Državni zbor se bo sklical najbrž 20. ali 24. t. m. — Bivšega ministrskega predsednika barona Becka je sprejel večeraj cesar v eno uro trajajoči avdijenci.

Dne 16. novembra: V Pragi je prišlo večeraj med Cehi in nemškimi burši zopet do večjih spopadov, a orožniki in policisti so nemire hitro potlačili. — Bivši ogrski minister Polonyi ustanavlja novo stranko, ki bo najprej pri mestnem zastopu, potem pa tudi v državnih zbornicah nastopila.

je razvidno, da je naša organizacija, ki šteje že 83 članic, najmočnejša zadružna organizacija na Spodnjem Stajerskem, razvidno je pa tudi naše delo, ker se je število zadrug od leta 1906 naprej več kakor potrojilo.

V pododbor so se volili gospodje: dr. Korošec, dr. Verstovšek, Ivan Gorišek, dr. Hohnjec, Jože Ozmeč, dr. Povalej, M. Matek, dr. Jerovšek in dr. Benkovič. Ustanovil se je skupni zadružni fond, v katerega bodo vse zadruge prispevale znesek, ki tvori 5% čistega dobička zadrug. Namen tega fonda je pospeševanje zadružništva, vzlasti onih zadružnih vrst, katere potrebujejo več kapitala.

Pri posameznih točkah dnevnega reda se je vnela živahna debata in obravnavale zelo važne gospodarske zadeve kakor naše stališče napram kmetijski družbi in kmetijskim podružnicam, razpravljale se je o nakupovalnih in prodajalnih zadrugah, nalažanju pupularno varnega denarja, zadružni banki, zadružni soli v Ljubljani, blagovnem prometu, zavarovalnici za ogenj itd. Predsednik Zadružne zveze v Ljubljani, gospod dr. Krek je opetovano posegel v debato in dal marsikatera zelo važna navodila.

Na to se je vršil kratek poučni tečaj, v katerem so se razpravljale najvažnejše določbe glede načelstva in nadzorstva, sej in revizij. Nadrevizor VI. Pušenjak je omenjal marsikatero pri revizijah najdene napake, in pozival vse zadruge, da naj delujejo na to, da bo poslovanje v zadrugah vzorno.

Zborovanje je trajalo približno pet ur in se moralo pohvalno omeniti, da so zborovalci z napeto pozornostjo sledili posameznim točkam dnevnega reda.

Lepo uspelo zborovanje in dosedanjim uspehi so nam porok, da bode naša organizacija, katera že sedaj šteje toliko vnetih in nesebično delujočih zadružnih delavcev, izvedla tudi ostale točke svojega gospodarskega programa in tako povzdignila gospodarsko blagostanje kmečkega ljudstva.

Za pravice slovenščine.

Stev. 131 celjske „Domovine“ nas dolži obrekovanja „najuglednejših“ članov Narodne stranke. Dotični uvodnik v „Slovenskem Gospodarju“ navaja sama dejstva in niti dr. Kukovec niti dr. Stiker si ne upata teh dejstev utajiti. Kar se tiče dr. Stikerja, ki je kot zastopnik slovenske stranke pri popolnoma slovenski razpravi edini nemški govoril, ga zagotovo, da ga prosimo takoj odpustjenja, če bo enkrat dr. Jabornegg kot zastopnik dr. Hrašovčeve pisarne za borbih 10 ali 15 kronic pri sicer popolnoma nemški obravnavi slovenski plediral (govoril).

Dr. Stiker lahko smatra različne bralce in bravke „Domovine“ za tako naivne, da mu bodo verjeli, da ni mogel slovenski pledirati, ker mu je dr. Jabornegg izročil nemško informacijo, ali ker si je mislil, da se je kmet (!) kozjanskega (!) okraja nemški zagovarjal. Dr. Stikerjeva dolžnost je bila, si prej dotični akt pogledati. Sicer je pa tudi lahko iz slovenskega referata posnel, v katerem jeziku se je kmet zagovarjal. Mi si ne damo peska v oči nasuti. Nadalje se sklicuje „Domovina“ na splošno prakso slovenskih liberalnih odvetnikov. „Domovini“ povemo enkrat za vselej, da odklanjamo z vso odločnostjo sklicevanje na prakso celjskih slovenskih liberalnih odvetnikov kakor njih pomagačev. Pribijemo še enkrat, da je dr. Stiker brez potrebe zapostavljal svoj materni jezik.

Tudi dr. Kukovec ne tají dejstev, katere mu „Slovenski Gospodar“ očita. Izgovarja se s tem, da zna zatoženece Segh edino nemški in da so tudi priče — duhovniki — nemški izpovedale. Priče so res, seveda docela po nepotrebnem, nemški izpovedale. Dr. Kukovec je hitro zapazil pezdír v očesu svojega bližnjega, le bruna v lastnem ne vidi. A da priče nemški govore nasproti obtožencu, ki zna le nemški, je umljivo, saj bi se moral sicer tolmač rabiti. Zagovornikov govor pa je namenjen sodnikom in ne obtožencu, kakor misli dr. Kukovec.

Iz tega sledi, da bi se morali slovenski odvetniki-zagovorniki dosledno posluževati slovenskega jezika brez ozira na to, če je zatoženec Slovenec ali Nemec, in sicer zato, ker tudi nemški odvetniki brez ozira na zatožencevo narodnost izključno nemški pledirajo. Dosti žalostno pa je, da moramo še le mi na to opozoriti najuglednejše člane Narodne stranke, najboljše izmed najboljših.

Tudi dr. Kukovec hočemo takoj odpustjenja prositi, če nam navede le eden slučaj, da je nemški odvetnik za slovenskega klijenta slovenski plediral. Naravnost klavrn pa je dr. Kukovec zagovor v zadevi nemškega zapisnika pri okrajnem sodišču. Zakaj ni dr. Kukovec še tega povedal, da mu je dr. Hočevnar oči zavezal, ko je nemški zapisnik podpisal. Tudi tukaj ga hočemo prositi odpustjenja, če nam pojasni, zakaj je zapisnik z Likarjem slovenski spisani, s Kukovcem pa nemški. Odgovor: Zato, ker je dr. Kukovec nemški izpovedal, in le to smo trdili.

Danes še pristavimo, da je to nepotrebnost zapostavljanje materinega jezika. Z vso odločnostjo pa zavračamo trditev, da je častikraja pri klerikalcih na dnevnem redu. Mi smo gola dejstva navedli. Da tiista niso dotičnima gospodoma prijetna, je razumno, a časti nismo nobenemu kraddi. Klerikalci so vzvišeni nad marsikaterim, ki jih zaničuje. Kajti njim ni narodnost molzna krava, oni ne identificirajo žepa z rodljubjem.

To je naša zadnja beseda o tej zadevi. Dr. Kukovec in dr. Stiker bi bila najbolje storila, ko bi bila

lepo molčala in kes obudila s trdnim sklepom se poljšati.

Politični ogled.

— **Novi ministri.** Toliko src je vneto koprnelo po ministrskih časteh! A vsa upanja so padla v vodo. Čehi in Nemci se niso mogli sporazumeti zaradi skupnega postopanja, in vsled tega tudi ni prišlo do skupnega ministrstva, v katerem bi sedeli zastopniki državnozbornskih strank. Baron Bienerth je vsled tega bil primoran sestaviti ministrstvo iz samih uradnikov. Le ministri rojaki so vzeti iz poslanskih vrst. Razven ministra za notranje zadeve in za domobranstvo ter ministrov rojakov so vsi drugi tudi samo vodje ministrstev, torej napol-ministri. Dva ministra (sedaj za notranje zadeve in domobranstvo) morata biti v vsakem ministrstvu, ker potrebujejo ministrski sklepi podpisa dveh ministrov, da so veljavni. Ministrski predsednik Bienerth je sestavil svoj kabinet tako-le: minister za notranje zadeve baron Haerdtl; domobranstvo fml. Georgi; poljedelstvo sekcijski šef Pop (Čeh); javna dela sekcijski šef grof Wickenburg (Nemec); naučno ministrstvo vitez Kanera (Čeh); finance Jorkaš-Koch (Poljak); železnice vitez Forster (Nemec); trgovino dr. Mataja (Nemec); justico vitez Holzknicht (Nemec); minister rojak za Poljake vitez Abrahamovič, za Čeha Moravan dr. Začek, za Nemce češki poslanec dr. Schreiner. Nemški ministri rojaki dr. Schreiner je namreč rodom Čeh, za to tudi nemški listi o njem poročajo kratko: rojen na Češkem. Kot dijak je bil hud češki petelin ter hodil vedno v surki (češki narodni obleki). Pozneje pa je prestopil k Nemcem. V državnem zboru mu Čehi velikokrat očitajo nezvestobo do češkega naroda in dr. Schreiner osramočen utihne.

— **Začasno ministrstvo.** Sestavljeno uradniško ministrstvo se samo nazivlje, da je le začasno. Kakor hitro se Nemci in Čehi toliko sporazumejo, da bodo lahko skupaj vlekli državni voz, pa se bo sestavilo ministrstvo iz udov državnega zbora. Baron Bienerth je bil v dosedanjem Beckovem ministrstvu minister za notranje zadeve. Rodom je Nemec, njegova žena je Hrvatca, mišljenja je krščanskosocialnega. Novi minister za notranje zadeve baron Haerdtl je strokovnjak v volilopravnih vprašanjih ter je ustvaril predlog za državnozbornsko splošno in enako volilno pravico in ga v odseku tudi ponovno zagovarjal. Po našem mnenju uradniško ministrstvo ne bo dolgo trajalo. Njegova usoda je v nemških rokah. Nemško-liberalne stranke imajo v svoji sredini moče, ki si silno želijo ministrskih stolov. Ti bodo delali na to, da pridejo kmalu do svojih ciljev. Na drugi strani pa je znano, da bi nemškimi krščanskim socialcem ne bilo neljubo, ako se ne sestavi novo parlamentarno ministrstvo, kajti potem se mora kmalu razpustiti državni zbor. Po sijajnih uspehih pri deželni volitvah na Nižje-Avstrijskem upajo namreč krščanski socialci tudi pri volitvah za državni zbor napredovati ter si zasigurati najmanj do 120 mandatov. Tudi na Češkem bi baje krščanski socialci dobili nekatere mandate ter s tem postali stranka, ki ima odločevati tudi o češko-nemških spornih vprašanjih.

— **Slovenska vzajemnost** se je zopet lepo pokazala pri zadnji ministrski krizi. O Poljakih ne govorimo. Ampak naši poslanci so šli v vseh važnih narodnih vprašanjih čez drn in strn za Čehi. To je bilo tako samoumevno, da so druge stranke in ministri pri glasovanju že kar v naprej računili, da Slovenci glasujejo s Čehi. V naši javnosti se veliko govori, naj bi Slovenci dobili v ministrstvu svojega zastopnika. To vedo tudi Čehi. Ako bi Čehi povedali, da ne gredo v koalicio in v kabinet brez Slovencev in Hrvatov, bi se njihovi in s tem tudi slovenski Čehi ustreglo. Toda v celi krizi nismo slišali, da bi Čehi stavili tako zahtevo. Politiko združenih Čehov vodi sedaj liberalcec dr. Kramar. Tudi katoliško-narodni češki poslanci so bili v tej zvezi. Ker je sedaj postalo mesto podpredsednika v državnih zbornici prosto, — zavzel ga je novoimenovani češki minister rojak dr. Začek, — za to so zahtevali katoliško-narodni poslanci to mesto za se. Toda v tem trenutku se je skujal dr. Kramar. Dokler so mu delali katoliški poslanci tlako, jih je rad videl, ko zahtevajo tudi svoje deleže, so mu manj vredni. Da slovenska vzajemnost pri takih čeških voditeljih ni dobro shranjena, je pač jasno.

— **Dr. Susteršič za združenje.** Na shodu zapupnikov Slovenske ljudske stranke dne 16. t. m. je vodja stranke dr. Susteršič prosil svojo stranko dovoljenja, da sme v državnem zboru izvršiti zblizanje Slovenskega in Hrvatskega kluba, v katerem zadnjem sedijo tudi slovenski liberalci. Stranka mu je to dovolila pod pogojem, da njeni poslanci v polnem obsegu varujejo načela stranke in svobodno izvrševanje njenega programa. Dr. Susteršič je razložil, zakaj se klubi niso združili ob začetku državnozbornskega zasedanja ter potem dejal:

„Od tistih mal pa se je marsikaj spremenilo. Naša (kranjska) liberalna stranka je opustila brezupni boj zoper deželnozbornsko volilno reformo. Priznala je lojalno, da gre S. L. S. večina v našem deželnem zboru. Tudi protiverska gonja v glavnem glasilu naše (kranjske) liberalne stranke je v zadnjem času ponehala. To je že nekaj!“

Pri nas na Stajerskem se razvijajo razmere ravno nasprotno. Liberalna dohtarsko- učiteljska

stranka zadnji čas z lažmi in obrekovanjem postruje boj med slovenskima strankama. Protiverska gonja je v naših liberalnih listih bolj nesramna in besna kakor je bila sploh kedaj v „Slov. Narodu.“ Grd oseben boj je pri liberalni stranki edini način bojevanja. Iz tega je razvidno, da naša liberalna stranka noče združenja, noče približanja, vsaj poštenega in trajnega ne! Posledice tega mora torej sama nositi!

— **V naši javnosti** je obudil sledeči dogodek veliko pozornost. Dr. Susteršič je izjavil nasproti Bienerthu, da ne more glede stališča kluba napram vladi nič določnega povedati, ker se bode po njegovem mnenju to stališče določilo v sporazumu Slovenskega kluba in Zveze južnih Slovanov. Nasprotno pa je dal Ploj razglasiti v časnikih izjavo, ki se glasi kakor odpoved na dr. Susteršiča, da bo klub južnih Slovanov nasproti vladi zastopal politiko proste roke in vzdrževal (samo?) prijateljske razmere z ostalimi slovenskimi strankami. Vkljub uljudni izjavi dr. Susteršiča so liberalci in Hrvatje že določili svojo taktiko, ne da bi počakali na zblizanje s Slovenskim klubom. Nam se zdi, da se je v nasprotnih vrstah našel zopet star intrigant, ki bo podiral in rušil vse, kar bo hotel postaviti dr. Susteršič. Imena tega zahrbtnega politika še danes ne imenujemo.

— **Združenje klubov.** V Reki ni se na poziv dr. Susteršiča moralo vršiti skupaj posvetovanje slovenskega in hrvatskega kluba zaradi združenja. Toda prišle so zapreke, pri katerih nas, zvest v starem nasprotstvu proti dr. Susteršiču, dr. Ploj svoje roke zaveca, in shod se ni mogel vršiti. Toda prizadevanja dr. Susteršiča se bo gotovo posrečilo, da se začnejo kmalu vsaj posvetovanja.

— **Skrb za mladino.** Vlada je državnemu zboru predložila načrt o vzgoji in oskrbi mladine. Zanimarjen otrok naj se ne pošlje najprvo v zapor in potem šele v vzgojni zavod. Kazenski sodnik bode odločeval, kaj je potrebneje za mladega izprijenca, kazen v zaporu ali izboljševalnici. Zavodi v varstvo osirotelih in zanemarjenih otrok bodo pod državnim nadzorom. Stroške bodo nosili v prvi vrsti stariši, dalje dežele in država. Deželni zbori pa bodo mogli zakonito določiti, koliko naj prispevajo občine. Zanemarjenih in zapuščenih otrok je okroglo 11.500. Ako bi znašali stroški za osebo 400 kron, bilo bi skupnih stroškov nekaj nad 4 milijone na leto. Država bi prispevala okoli 1.400.000 K, drugo pa dežele, občine in dobrotniki.

— **Državni zbor** se snide dne 26. nov. ob 11. uri predpoldan. Na dnevnem redu poslanske zbornice je tretje čitanje radi visokosti zneskov, ki so za kazenskopravno presodbo kakega čina merodajni; volitev 4 podpredsednikov; volitev 4 zapisnikarjev itd. Isti dan ima tudi gosposka zbornica sejo.

— **Vojska ali mir na Balkanu?** V dobro poučenih krogih se govori, da se bo v najkrajšem času odločilo, ali bo na Balkanu vojska ali mir. Potrpežljivost Avstrije proti Srbiji je izčrpana. Srbija zagotavlja na eni strani mir, na drugi strani pa pridno oborožuje. Avstrija bo storila potrebne korake na meji in zahtevala odločno od Srbije, da javi, ali hoče oboroževanje ustaviti, ali še dalje oboroževati. Radi odločnega nastopa Avstrije se pričakuje v najkrajšem času odločitev.

— **Turčija se oborožuje.** Popravlja trdnjave ob Örnem morju, nakupuje kobje, naročuje karabince, topove, municije itd. Oboroževanje je baje naperjeno proti Bolgariji za slučaj, da se pogajanja razbijejo.

Mala politična naznanila.

Dne 12. novembra: Vlada je predložila državnemu zboru predlogo o aneksiji Bosne in Hercegovine. — V Hammu na Vestfalskem (v Nemčiji) se je dogodila v rudniku eksplozija. Nad 360 delavcev je mrtvih. — Za kandidata v kranjski deželni zbor so zaupniki radovljiškega, kranjskogorskega in tržiškega sodnega okraja proglasili č. gospoda župnika Iv. Pibra iz Bohinjske Bistrice.

Dne 13. novembra: Vlada predloži državnemu zboru predlogo, v kateri zahteva 600.000.000 K za vodne zgradbe na Češkem in v Galiciji. — Med avstrijsko in ogrsko vlado je nastal radi jubilejskega križca civilnim in državnim uslužbencem spor. Civilni uradniki zato 2. decembra ne dobe križca.

Dne 14. novembra: V ogrsko-hrvaškem državnem zboru je nastal odpor proti jubilejnemu križcu. V večerajšnji seji je grajal poslanec Babocsay, da je podpisal ministrski predsednik Wekerle vladarjevo pismo glede na jubilejni križec, češ, da mažarski narod nima poviha, da slavi jubilej avstrijskega cesarja. — Na Francoskem se bje v zbornici hud boj za odpravo smrtne kazni. — Naš cesar je po posebnem odposlaništvu čestital papežu Piju X. ob njegovem jubileju.

Dne 15. novembra: Ogrski trgovinski minister Košut je železničarjem prepovedal čitati hrvaške politične liste. — Državni zbor se bo sklical najbrž 20. ali 24. t. m. — Bivšega ministrskega predsednika barona Becka je sprejel večeraj cesar v eno uro trajajoči avdijenci.

Dne 16. novembra: V Pragi je prišlo večeraj med Čehi in nemškimi burši zopet do večjih spopadov, a orožniki in policisti so nemire hitro potlačili. — Bivši ogrski minister Polony ustanavlja novo stranko, ki bo najprej pri mestnem zastopu, potem pa tudi v državnih zbornicah nastopila.

Dne 17. novembra: V rumunskem ministrskem svetu so se sprli ministri. Finančni minister in nekaj drugih ministrov je zahtevalo, naj se odpo-ve Avstro-Ogrski najugodnejša trgovinska pogodba, čemur je pa ministrski predsednik nasprotoval. — V Črnogori vlada zelo bojevitost razpoloženje. Od vseh strani prihajajo na vlado zahteve, da čimprej napo-ve vojsko in ne čaka na „krivično in brezupno zbo-rovanje.“ — Danes je izšla v dunajskih časnikih od-redba vlade, da se bo nekoliko povišalo število bo-sansko-hercegovskih obmejnih čet.

Razne novice.

* **Mladeniškimi Zvezam!** Vse mladeniške zveze prav prijazno vabimo, da se mnogoštevilno po odpo-slancih vdeležijo I. občnega zboru „Zveze Slov. Mla-deničev“, ki se vrši v nedeljo 22. novembra v Celju v dvorani „pri belem volu“. Torej v nedeljo mnogo-številno v Celje! „Zveza Slovenskih Mladeničev“.

* **Osebna vest.** Proforski suplent na maribor-ski gimnaziji dr. Ljudevit Pivko je dobil mesto glav-nega učitelja na mariborskem učiteljsku.

* **Iz pošte.** V višji plačnici razred so pomakojeni Poštni podradnik Matija Pavlič v Celju, poštni ekspedijent Aleksander Tscherner v Mariboru, Alojz Šurm, Anton Hro-bat in Martin Oberortner vsi v Mariboru, Ivan Höcl in Pragerskem in Jožef Rožar v Rogatcu.

* **Osebnostne spremembe pri južni železnici.** Prestavlje-na sta postajni načelnik Jurij Dobovič iz Rač-Fram v Radgono, pristav Jakob Majarič iz Grobelna kot postajni načelnik na postajo Rač-Fram.

* **Škofje cesarju.** Letošnja škofovska posveto-vanja se začnejo na Dunaju dne 23. t. m. ter bodo trajala cel december. Tekom decembra se poklonijo avstrijski škofje pod vodstvom dunajskega kardinala Gruše cesarju, kateremu bo v njihovem imenu česti-tal kardinal Gruša in mu izročil addresso.

* **Za Društveni dom v St. Ilju** so darovali: dr. Hohnjec 10 K, dr. Korošec 20 K.

* **Za dijaško kuhinjo v Mariboru** so od 14. oktobra do 16. novembra darovali sledeči p. n. dobrotniki in do-brotnice: Dr. Jože Barle 20 K; Ivan Kočevar, poslanec, 20 K; Stapica, c. kr. notar (za kazensko poravnave), 9 K 87 v; Sepec, trgovec v Mariboru, 20 K; Weingerl Marija 1 vrečo jabok in 1 vrečo krompirja; Gassenburger 1 vre-čo krompirja; Pöschl Terezija 1 polovnjak jabok; neime-novan s Črne gore za krah sv. Antona vrečo krompirja. Vsem dobrotnikom in dobrotnicam stotero Bog plati! Prosi-mo za nadaljno pomoč!

* **Sv. Miklavž in parkelj.** Prosimo posebno m'ade rodo ljube, da se ta dan spominjajo obmejnega sklada S. K. S. Z. v Mariboru. Obmejnim bratem na pomoč!

* **Avstrijski škofje** so vposlali sv. očetu za njegov jubilej 50 letnega mašništva udanostno izjavo.

* **Zveza slovenskih mladeničev.** Kakor oživi po-mladno jutro vso naravo ter ji da boljše življenje, ta-ko je oživila naše mladeniško gibanje letos ustanov-ljena Zveza slovenskih mladeničev, ki si je pridobila svoje prijatelje ne le v vsaki fari, ampak tudi v vsa-ki vasi. Zelo mnogo je župnij, kjer že z uspehom de-lujejo Mladeniške zveze, po drugih pa se vršijo pri-prave, da se ista kmalu ustanovi. In naša Zveza slo-venskih mladeničev ne bo tudi dala prej miru, dokler ne bo imela v vsaki župniji mladeniško zvezo. Oglej-mo si na kratko delovanje Zveze slovenskih mladeni-čev in mladeniških zvez. Priredila je letos Zveza slo-venskih mladeničev devet velikih zborovanj, mlade-niških shodov, v raznih krajih Spodnjega Stajerja, povsod z dobrim uspehom. Svoje poletno delo je za-ključila z imponantnim shodom na Brinjevi gori v navzočnosti tisoč mladeničev. Sedaj v mrzlem jesen-skem in zimskem času pa, ki ni primeren za velike prireditve, prireja nedeljo za nedeljo zborovanja in shode za posamezne župnije s krasnim uspehom. To svoje podrobno delovanje bo nadaljevala čez celi zim-ski čas in še potem tako dolgo, da bo ves Spodnji Stajer zvezan z verigo mladeniških zvez. Pa ne sa-mo centrala, tudi posamezne zveze lepo delujejo, na primer v Laporju, Slov. Bistrici itd. Mesečni podučni shodi in razne druge prireditve nam pričajo o njih de-lavnosti. Pa tudi druge že pred kratkim ustanovljene zveze v St. Lenartu, pri Veliki nedelji, Poljčanah so pristopile k naši organizaciji in začele živahno delo-vati. To svoje delovanje bomo nadaljevali tudi zana-prej, ne oziraje se ne na desno in ne na levo, dokler ne pridemo do končnega cilja: v vsaki župniji na Spodnjem Stajerskem mora biti mladeniška zveza!

* **Obvestilo.** Intendanca c. in kr. s. voja nam na znanja, da kupi vojna uprava v Mariboru 1650 m³ trdih, v Celju 300 m³ trdih, v Celovcu 2800 m³ mehkih, v Gori-ci 1300 m³ trdih drv. Kolekovane prodajne ponudbe je vlo-žiti do 9. ure in sicer v Mariboru do 27. v Celju do 28. v Celovcu do 21. in v Gorici do 24. t. m.

* **Svobodna voznja** za rezerviste. To dni izda vojno ministrstvo nove pozivnice za rezerviste. Pozivnice bodo imele kupon, ki nakazuje rezervistu svobodno vožnjo po že-leznici k crežnim vajam in domov.

* **Slovenici!** „Südmarch“ je kupila v St. Ilju v Slov. goricah zopet dve slovenski posesti. Edino društvo, ki se vsaj v prosvetnem oziru briga za mejo, je S. K. S. Z. v Mariboru. Darajte za njen obmejni sklad! Naručujte njene obmejne koleke in račun-ke listke za gostilne.

* **Narodno!** V neko prvaško pisarno je pršla proš-nja za darove v korist nekemu narodnemu podjetju. Pisar-na je vrnila prošnjo in nazvala proštelje „zarkane“. In

prvaški advokat je na glasu narodnega moža! Naše razme-je so res obupno!

* **Zgodnji kandidati.** Nemeem se mudi! Za mestni okraj Slovejgradec so postavili kand datom marenberškega župana Langerja namesto dosedanjega poslancu Lenkota. — Tudi socialdemokrati na morejo čakati. Za kandidata sta postavljena: v splošnem mestnem volilnem okraju Maribor, Celje itd.; Albert Horvatek v Mariboru; v splošni kuriji na deželi v okrajih Celje, Marenberg, Brežice itd. Ignac Sitar v Trbovljah.

* **Dva liberalna agitatorja** nastavi drožba sv. Cirila in Metoda za svoja potovalna učitelja. Jeden je Ante Beg, urednik ljubljanskega „Slov. Naroda“, drugi Janez Prekor-šek, znani agitator celjske liberalne stranke.

* **Pozor, Slovenci!** Zvedeli smo, da nekateri trgovci in obrtniki, ki živijo od Slovencev, hočejo razširjati nemške vžigalice in nemške znamke v korist nemških društev „Süd-mark“ in „Schulverein“. Kdor kaj takega prodaja, je pi-javka slovenske krvi. Varujte se ga! To ni od državnega pravdnika prepovedan bojkot, to je častna dolžnost samo-obrambe. Hujskacev ne smemo podpirati!

* **Za slovenske trgovce in obrtnike** posebne važnosti je Spodnjestajerski žepni koledar in vozni red za leto 1909, ki bo izšel letos in bo med drugim kot posebnost med vsebino vozni red in zaznamek, oziroma inserati priznava narodnih tvrdk. Ker bo iz-šel v 8-9 tisoč izvodih, bo ta koledar in vozni red najpriličnejše reklamno sredstvo in ga priporočamo slovenskim narodnim trgovcem in obrtnikom kot no-voletno darilo svojim strankam. Gg. trgovcem in obrt-nikom, ki naročijo najmanj 100 izvodov s svojo firmo na naslovni strani, se bo oddajal po lastni ceni in bo najpripravnejše sredstvo, priporočiti svojo tvrdko šir-šemu občinstvu in s tem pomagati našim težnjam po gospodarski osamosvoji Slovencev. Obsegal bo ta ko-ledar in vozni red 160-180 strani. Izšel bo v Celju. Uredništvo in založba: F. Segula in Tone Žagar, Schillerjeva ulica, Celje.

* **Penzijsko zavarovanje zasebnih uslužbencev.** S 1. jan. 1909 začne delovati penzijska zavarovalnica sebnih uradnikov: za Stajersko in Koroško ima ta zavod svoi sedež v Gradcu. Pododbor Zadrudne zve-ze v Mariboru se je pravočasno pobrigal za to, da pridejo v odbor te za privatne uradnike velevažne na-prave tudi zastopniki slovenskih zasebnih uradnikov. Uspeh njegovega dela je ta, da sta imenovana kot je-dina Slovenca gospoda Ferd. Leskovar in Vlad. Pu-šenjak v odbor te zavarovalnice. Gospodje okrog Za-družne zveze v Celju in okrog „Domovine“ imajo se-veda polno dela za razširjanje propadajoče Narodne stranke, nimajo pa časa za gospodarsko in socialno delo in hočejo svojo brezbriznost napram privatnim uradnikom prikriti s tem, da napadajo imenovana dva odbornika, katera zastopata — slovenske privatne uradnike. Penzijska zavarovalnica ni politična, tem-več gospodarska naprava. Slovenci smo v manjšini, a skupno narodno in gospodarsko delo menda veleva, da se napadajo slovenski odborniki. Kaj ne, gospodje Jošt, dr. Kalan, Stibler in Lešničar?! Vsi slovenski zasebni uradniki se pa naj v vsaki zadevi, katera se tiče penzijskega zavarovanja, obrnejo na imenovana slovenska odbornika, katera bodeta vselej odločno za-stopala koristi slovenskih privatnih uradnikov, ne glede na njih politično mišljenje.

* **Bojkot „Stajerca!“** Da je „Stajerc“ po nem-skih listih odgovarjal nemškim trgovcem in kupcem, naj ne hodijo k slovenskim kmetom kupovat, je naše-mu ljudstvu neizmerno škodo povzročil. Za to pa je dolžnost vsakega zavednega kmeta, da spravi ta list iz poslednje kmečke kočice. Črna izdajica svete kmečke stvari je, kdor še ga nadalje naroča ali trpi pri svo-jih sosedih in znancih. Vsem kmetom je gotovo tudi dobro znano, da vzdržujejo „Stajerca“ le nemški kra-marji in gostilničarji!

* **Bojkot piva na Stajerskem končan.** Socialni demokratje so se s pivovarnarji pogodili, da ne bodo več bojkotirali piva. V veljavi ostanejo zvišane cené piva, kakor so jih pivovarnarji določili; poslednji pa ne bodo uplivali na gostilničarje, po kakšni ceni naj pivo na drobno prodajajo. Pivovarnarji so obljubili, da zopet sprejmejo v delo nekaj odpuščenih delavcev. Kaj še so vrhutega obljubili socialdemokratom, se ne bo izvedelo.

* **Strahovi.** Naenkrat čitamo v „Narodu“ dopis in v nemških listih brzojave, da je Kmečka zveza na zaupnem shodu v Celju dne 12. t. m. odklonila kom-promis s liberalno stranko! In kaj je bilo? Naše za-druge so imele isti dan v Celju zadrudni shod, o ka-terem poročamo v uvodnem članku in „Gospodarskih Novicah.“ Upamo, da bodo gospodje sedaj zopet mir-neje spali!

* **Narodni strankarji** še vendar hočejo vedno veljati za verne, kakor poroča zadnji „Narodni List.“ Zanimivo je, da je to občudovanja vredno vernost povdarjal ravno gospod urednik Lešničar. Torej se tudi vi, gospod Lešničar, stejete med one dovolj verne ljudi? Čudno! V tako kratkem času pa ste postali na-enkrat tako verni! Menda sta vas gospod dr. Kuko-vec in gospod Spindler spreobrnila? Ali se pa še mogoče, gospod Lešničar, spominjate gotovih odno-šajev vaše osebe do celjskih dijakov? Kje pa je sedaj ona radikalna idealnost, ki je napolnjevala vašo se-daj dovolj verno dušo pred kakimi dvema leti? Kje je ona idealnost, ki si je stavila nekako za svojo glavno nalogo, delovanje za narod in boj proti katolicizmu? Ali vam je nadalje znan, gospod Lešničar, letošnji koledarček narodno-radikalnega dijaštva, kateremu

pripadate tudi vi? Vam je znan oni koledarček, v ka-terem ni narodno-radikalno dijaštvo privoščilo svet-nikom nobenega mesta razven Stefana, ampak je po-stavilo na njih mesto največje brezverce poleg neka-terih drugih mož. Ali se nadalje strinjate s člankom istega koledarčka na strani 160? Kot narodno-radiaa-len dijak morate vendar tudi vi pomagati uničiti moč cerkve (po koledarčku). Kot tak morate vendar tudi vi biti nasprotnik vsake cerkve (po koledarčku) in kot takemu mora iti tudi vaš boj pred vsem proti cerkvi (po koledarčku). Boriti se vam je pred vsem za ob-stanek in napred k naroda (lastna izjava na zboro-vanju). Kot narodno-radikalni dijak pa morate biti nasprotnik vsake cerkve, torej tudi katoliške (po ko-ledarčku), ker je ovira za vsak napredek (po kole-darčku), torej tudi za napredek naroda. Glasom ome-njega koledarčka je za vas le mogoče, da se borite za napredek naroda in kot tak ne morete biti verni, ali pa pojmujeate vi vašo vernost kot vero v protikatoli-ška načela, na primer v monistična. Kako je torej s tem? Razložite nam to ugankol.

* **Za podporno društvo slovenskih visokošolcev v Gradcu** je nbral med našimi deželnimi poslanci g. prof. Fr. Robič, deš. poslanec in odbornik 125 K, za katero vsoto so darovali: g. dr. Juro Hrašovec, odvetnik, 20 K; g. dr. Fr. Jankovič, okrožni zdravnik, 10 K; g. dr. Fr. Jurtela, odvetnik in drž. glavarja namestnik, 20 K; g. Ivan Kočevar, trgovec in posestnik, 20 K; g. dr. Miroslav Ploj, c. kr. dvorni svetnik, 20 K; g. Fr. Robič, c. kr. profesor v p., 20 K; g. Ferdo Roš, župan in posestnik, 10 K in g. Fr. Terglav, posestnik, 5 K. Za lepo darilo se v imenu podpirancev zahvaljuje odbor.

* **Moharjani pri Sv. Jurju ob Ščavnici** so za obmejno Slovence darovali 24 Kron. Živeli!

Slovenska krščansko-socialna zveza

in Zveza slovenskih mladeničev imata dne 22. novem-bra 1908 ob 11. uri predpoldan občni zbor v Celju v dvorani „Pri belem volu“ s sledečim sporedom:

1. Pozdrav.
2. Delovanje S. K. S. Z.
3. Volitev odbora S. K. S. Z.
4. Delovanje Z. S. M.
5. Telovadni odseki.
6. Slučajnosti.

Zvezina izobraževalna društva in mladeniške zveze naj zagotovo pošljejo svoje odposlance.

Vsi prijatelji krščansko-socialnega gibanja se iskreno vabijo na zborovanje.

Možje, ne zamudite velevažnega shoda.

Mladeniči, posebno od vas pričakujemo obilne udeležbe.

NB. Ob 9. uri isti dan je pri Sv. Jožefu cerk-veno opravilo za mladeniče.

Občni zbor se začne ob 11, torej pol ure prej, nego je na letakih in lepakih.

Mariborski okraj.

m V Mariboru se je poročil dne 8. t. m. gosp. Ant. Slomšek z gđ. Apolonijo Končan iz St. Jurja ob južni že-leznici.

m **Nemški razbijači šip** v Mariboru so še vedno na delu. Dne 16. t. m. zjutraj okoli 2. ure je zopet eden teh junakov razbil šipo v Narodnem Domu. Po dnevu so si ne-kateri kmetje ogledovali to kulturno delo mariborskih Nem-cev. Blizu stoječi policaji seveda ni imel najnejšega dela, kakor da je šel kmete razganjat. Nemeem je seveda vse dovoljeno, Slovenec pa naj le molči, tudi če se mu šipe po-bijajo! Naj bi se v nemški kazini kaj jednakega zgodilo, celo mesto bi bilo po koncu.

m **Porotne obravnave** bodo prihodnje leto pri c. kr. okrožnem sodišču v Mariboru ob teh-le časih: Prva se začne dne 29. aprila, druga 14. junija, tretja 20. septembra in četrta 29. novembra 1909.

m **Kamnica.** Zadnji „Novi Slov. Stajerc“ krtači naše nemškutarje, v čemur mu pritrjujemo. Zraven pa vdari tu-di — v imenu svete sloge menda — po g. tupniku, češ, da ima on edini pri nas dva konja. Tako lažljivo pivkanje nad našimi lastnimi ljudmi gotovo ni rodoljubno delo.

m **Slivnica.** Za sklep trojnogubilejnega leta bo tu tri-dnevnic 6., 9. in 8. dec. pod vodstvom čč. oo. frančiškano-v od Sv. Trojice. Takrat se bo vršil slovesen vsprejem novih udov v obe Marijini družbi, ki že čakajo željno nanj več ko dve leti.

m **Slivnica.** Slovesne zahvalne službe božje na dan zlate maše sv. očeta so se vsposobudno udeležili državni po-slancec Pišek, slivniško učiteljstvo, gg. župani in gasilci hotinjske požarne brambe. Skupno sv. obhajilo med mašo je prejele 72 oseb, torej z duhovnikom vred toliko, kolikor let šteje Pij X. Telesa so nam ukovana v sneg in led, a duh in misli in želje so nam zlasti ta dan uhajale na sre-čen jug . . . tja v večno mesto, kamor je od nas mogla pohiteti k zlati maši le grofica Chotek, sestra tukajšnje grajščakinje.

m **Slivnica.** V izobraževalnem društvu je dne 8. novembra pod vodstvom gospoda nadiučitelja v ob-sirnem in poljudnem govoru podajal zlata vredne nau-ke in opomine gospod potovalni učitelj Goričan o sadjevu in sadjarstvu ter o letošnjem krmiljenju ži-vine in slično v splošno korist obilno zbranim gospo-darjem. Državni poslanec Franc Pišek je poročal o krmi, slami in soli, namenjeni tukajšnjim kmetom v pomoč in podporo. Oba govornika sta zelo živahno vabila in toplo priporočala pristop kmetov h Kmetij-ski zadrugi v Račah ter svetovala, naj si ustanovijo